

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Advokátska kancelária M. & P., s. r. o.**, Š. proti žalovanému **JUDr. P. M., D.**, správca konkurznej podstaty úpadcu A., a. s., C., zastúpeného advokátom JUDr. P. K., P., **o určenie pravosti pohľadávky vo výške 8 501 310 Sk**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. apríla 2008, č. k. 5 Cbi 82/2005-193 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2008, č. k. 5 Cbi 82/2005-200, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislava zo 16. apríla 2008, č. k. 5 Cbi 82/2005 - 193 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2008, č. k. 5 Cbi 82/2005-200 **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozhodnutím zo 16. apríla 2008, č. k. 5 Cbi/82/2005-193 určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 8 501 310 Sk v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1K 01/00 v konkurznej veci úpadcu A., a. s., C. je po práve a je pohľadávkou proti podstate. Súčasne uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 000 Sk na náhradu súdneho poplatku za návrh.

Súd prvého stupňa rozhodol tak s nasledovným odôvodnením. Žalobca so žalovaným uzatvorili 24. septembra 2001 mandátnu zmluvu a k nej dodatok č. 1 dňa 15. júla 2002. Žalovaný sa zaviazal zaplatiť tarifnú odmenu po odovzdaní konkrétnych právnych prípadov s návrhom na riešenie alebo ukončenie vymáhania. Predmetom sporu je nárok na zaplatenie faktúry č. X., ktorou žalobca vyúčtoval vykonanie právneho stavu pohľadávok. Skutočnosť vypracovania právneho stavu pohľadávok žalobca preukázal

odovzdávacími protokolmi z 24. septembra 2002 a z 25. februára 2003, ktoré prevzal vtedajší správca konkurznej podstaty úpadcu JUDr. B. O.. Dňa 10. septembra 2003 odovzdávacie protokoly spolu s vyúčtovaním opätovne prevzal terajší správca JUDr. P. M.. Následne boli preberacie protokoly, vrátane faktúry č. X. odovzdané Ing. U. (prokurista úpadcu). Odovzdávacie protokoly ani faktúra č. X. neboli zo strany žalovaného reklamované. Reklamácia z 12. novembra 2003 sa netýka prác vyúčtovaných faktúrou č. X.. Ak mal žalovaný pochybnosti o splnení mandátnej zmluvy, pokiaľ ide o vykonanie rozboru vyhotovenia súdnych návrhov na určenie odporovateľnosti právnych úkonov, nemal faktúru č. X. uhradiť. Ak ju už uhradil, nemôže odmietnuť uhradiť žalobcovi faktúru č. X. s tým, že nevykonal všetky práce, ktoré fakturoval faktúrou č. X..

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca vykonal pre žalovaného komplexnú ekonomicko – právnu správu pohľadávok v zmysle čl. II. bod 2.2 mandátnej zmluvy. Za vykonané právne úkony mu preto prináleží odmena podľa čl. 12 až 17 vyhl. č. 163/2002 Z. z. v zmysle čl. IV. bod 1.4 a 4.4 mandátnej zmluvy. Vykonané právne služby žalobca riadne vyúčtoval faktúrou č. X., ktorú žalovaný riadne prevzal. Odmena je splatná do 14 dní od vystavenia faktúry žalobcom.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. s prihliadnutím na úspech žalobcu v konaní. Trovy konania žalobcu pozostávajú zo súdneho poplatku za návrh v sume 3 000 Sk.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie s tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O. s. p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.). Uviedol, že v rámci konkurzného konania úpadcu žalobca uplatnil pohľadávku proti podstate vo výške 8 501 310 Sk z titulu odmeny v zmysle mandátnej zmluvy z 24. septembra 2001 v znení dodatku č. 1 uzatvorenej s predchádzajúcim správcom konkurznej podstaty úpadcu. Prihláška pohľadávky proti podstate z 15. novembra 2004 bola adresovaná úpadcovi, hoci v zmysle § 31 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom a platnom ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu ju bolo potrebné uplatniť u správcu. Namietal, že nezákonné uplatnenie pohľadávky bol jeden z dôvodov neuznania prihlášky žalobcu v konkurznom konaní. Ďalej namietal, že žalobca vyúčtoval odmenu za poskytnuté právne služby v rozpore s vyhláškou MS SR č. 163/2002 Z. z., so zákonom č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení

neskorších predpisov a príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, ktoré sa týkajú mandátnej zmluvy ako aj samotnou mandátnou zmluvou z 24. septembra 2001. Súd prvého stupňa sa nezaoberal jeho námietkou voči správnosti vyúčtovanej odplaty. Žalobca napr. účtoval viackrát tie isté úkony právnej služby v súvislosti s rôznymi pohľadávkami alebo zápočtami toho istého dlžníka. U toho istého dlžníka vypracoval viaceré návrhy na určenie odporovateľnosti právnych úkonov. Vytýkaný postup zvolený žalobcom je pre žalovaného ako mandanta a tým aj pre ostatných konkurzných veriteľov nevýhodný, pretože podstatným spôsobom so tak zvyšujú náklady a ukracuje sa miera uspokojenia konkurzných veriteľov. Tento postup je v rozpore so záujmami žalovaného tak v zmysle bodu 6.2 mandátnej zmluvy podľa § 567 Obchodného zákonníka ako aj § 13 zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii. Ďalej vytýkal súdu prvého stupňa oddelené posúdenie vecí na odmenu za vypracovanie návrhov na odporovateľnosť právnych úkonom a na odmenu za ekonomicko-právnu správu pohľadávok, pretože zmluva takéto rozdelenie neobsahuje. To, že žalobca najprv vyúčtoval odmenu za podané návrhy o odporovateľnosť právnych úkonov neznamená, že v ďalšom nie je možné spochybniť už vyplatenú odmenu, najmä ak po zaplatení odmien vyjde najavo, že oproti už vyplatenej odmene žalobca neodviedol prácu riadne tak, ako to predpokladá zmluva. Ďalej namietal, že v konaní preukázal, že žalobca nevypracoval riadne návrhy na odporovateľnosť právnych úkonov, a preto nesplnil mandátnu zmluvu. Nepatrí mu odmena vyúčtovaná faktúrou č. X.. Navyiac, sa žalobca zaoberal zápočtami pohľadávok, ktoré boli vykonané po vyhlásení konkurzu.

Žalovaný tiež namietal, že súdny poplatok za návrh je podľa § 25 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní ako súčasť trov konania vylúčený z uspokojenia. Preto súd prvého stupňa mal pri rozhodovaní o trovách konania uprednostniť právnu úpravu uvedenú v zákone o konkurze a vyrovnaní pred právnou úpravou Občianskeho súdneho poriadku podľa § 66e ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmenil a žalobu zamietol a priznal mu náhrad trov celého konania.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správne. Namietal, že jeho prihláška bola adresovaná k rukám správcu konkurznej podstaty a bola napokon zahrnutá do konečnej správy ako pohľadávka, ktorú správca neuznáva a na základe čoho súd vyzval žalobcu k podaniu žaloby o určenie jej pravosti a výšky. Vo veci vypracovania súdnych návrhov na odporovateľnosť právnych úkonov bola táto časť plnenia zmluvy riadne zúčtovaná a žalovaný nikdy konkrétne

nereklamoval nedostatky tohto plnenia. Preto pokladal odvolanie žalovaného v tejto časti za irelevantné s tým, že sa netýka predmetu sporu. Žalovaný nevyužil svoje zákonné právo na reklamáciu poskytovaných služieb v žiadnej časti zmluvného plnenia a neuviedol v priebehu dokazovania žiadne objektívne skutočnosti, ktoré by zakladali právo na neuznanie pravosti a výšky pohľadávky vo výške 8 501 310 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec v medziach odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

Žalobca žalobou, ktorá došla krajskému súdu 5. augusta 2005 sa domáhal určenia podľa § 23 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní, že pohľadávka prihlásená v konkurznom konaní v sume 2 428 833 Sk je oprávnená a zistená ako pohľadávka proti podstate, ktorú možno uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzného konania .

Žalobca svoje právo odvodil z mandátnej zmluvy z 24. septembra 2001 a dodatku č. 1 z 15. júla 2002 uzavretej so správcom konkurznej podstaty úpadcu A., a. s. N. JUDr. J. H..

Podľa obsahu spisu žalovaný nenamietal právny dôvod prihlásenej pohľadávky, ani jej zaradenie pre prípad rozvrhu, ale namietal správnosť výšky vyúčtovanej a vymáhanej odplaty za výkon činnosti z mandátnej zmluvy.

Pre určenie správnosti výšky odplaty je rozhodné, či žalobca predmet plnenia z mandátnej zmluvy plnil v súlade s príslušnými ustanoveniami zmluvy, Obchodného zákonníka (§ 566-§ 576) a či odplatu za výkon činnosti mandatára žalobca vyúčtoval v zmysle zmluvy.

Podľa článku II. bod 2.2 mandátnej zmluvy z 24. septembra 2001 sa žalobca ako mandatár zaviazal zabezpečiť pre žalovaného komplexnú ekonomicko-právnu správu a vymáhanie pohľadávok uvedených v prílohe č. 1 mandátnej zmluvy. Žalovaný sa zaviazal zaplatiť mandatárovi odmenu za správu a vymoženie pohľadávok vo výške 10 % z objemu správy a reálnej úhrady z jednotlivých pohľadávok, ktoré boli pripísané na účet mandanta (článok IV. bod 4.1).

Uzavretím dodatku č.1 dňa 15. júla 2002 zmluvné strany doplnili predmet zmluvy v článku II. o bod 2.4., podľa ktorého predmetom zmluvy je uskutočnenie právneho rozboru všetkých zápočtov vykonaných pred vyhlásením konkurzu a po vykonaní rozboru vyhotovenie súdnych návrhov na určenie odporovateľnosti právnych úkonov a vrátenie pohľadávok späť do majetkovej podstaty úpadcu. Súčasne týmto dňom zmenili článok IV. bod 4.1. zmluvy o odmene tak, že dohodli odmenu podľa § 12 až § 17 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Z uvedeného vyplýva, že dodatkom č. 1 z 15. júla 2002 k zmluve došlo k rozšíreniu predmetu zmluvy a k zmene výpočtu odplaty za služby mandatára.

Podľa článku IV. bod 4.4 mandátnej zmluvy z 24. septembra 2001 sa žalovaný, mandant zaviazal zaplatiť dohodnutú odmenu po predložení správy o zúčtovaní prijatých vymožených úhrad vždy do 15-teho dňa mesiaca nasledujúceho po jej predložení. Od podpísania dodatku k zmluve t. j. od 15. júla 2002 došlo k zmene tejto časti zmluvy, ktorou sa žalovaný zaviazal zaplatiť tarifnú odmenu po odovzdaní konkrétnych právnych prípadov s návrhom na riešenie alebo ukončenie vymáhania.

Zo zmluvných ustanovení zreteľne a jasne vyplýva, aké záležitosti sa žalobca zaviazal pre žalovaného za odplatu zariadiť, výpočet odplaty a kedy žalobcovi za túto činnosť vzniká právo na odplatu (§ 566 Občianskeho zákonníka). V tejto súvislosti nie je rozhodné, kedy a akú činnosť žalobca žalovanému vyúčtoval daňovými dokladmi (faktúrami) ale rozhodujúcimi skutočnosťami je, kedy (či v čase platnosti zmluvy alebo až dodatku č. 1) žalobca vykonal predmet zmluvy, či jeho výkon činnosti bol v súlade so zmluvnými podmienkami, s príslušnými predpismi uvedenými v Obchodnom zákonníku (§ 566 - § 576) a napokon či žalovaný postupoval v súlade s vyhláškou o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov správal a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Iba takéto rozhodnutie je preskúmateľné, pretože účastníkom ako aj odvolaciemu súdu v prípade podania odvolania umožňuje posúdiť správnosť postupu súdu prvého stupňa pri jeho vydaní.

Napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa náležitosti rozsudku uvedené v § 157 O. s. p.

Žalobca odplatu za výkon činnosti z mandátnej zmluvy vyúčtoval daňovými dokladmi, faktúrou č. X. zo 16. januára 2003 (č. l. 73 spisu), ktorou vyúčtoval právne služby za súdne návrhy o odporovateľnosti právnych úkonov v počte 116 kusov a faktúrou č. X. –AG z 10. marca 2003 (č. l. 141 spisu), ktorou vyúčtoval právne služby v zmysle článku IV. bod 4.3. mandátnej zmluvy. Tento údaj na faktúre je zmätočný, pretože článok IV. bod 4.3. zmluvy pojednáva o záväzku žalovaného poskytnúť žalobcovi zálohu vo výške 15 mil. Sk.

Žalovaný od počiatku namietal správnosť vyúčtovania odplaty. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia sa obmedzil iba na konštatovanie, že ak žalovaný mal pochybnosti o splnení mandátnej zmluvy v časti o vykonanie rozboru vyhotovenia súdnych návrhov na určenie odporovateľnosti právnych úkonov, nemal zaplatiť faktúru č. X.. Ak ju zaplatil, potom nemôže odmietnuť zaplatiť faktúru č. X. – AG s tým, že žalobca nevykonal všetky práce, ktoré fakturoval faktúrou č. X..

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je však zrejmé, či žalobca splnil predmet zmluvy tak, ako sa v zmluve a dodatku č. 1 zaviazal s následnou povinnosťou žalovaného zaplatiť odmenu. Nie je zrejmé, z čoho súd prvého stupňa vyvodil správnosť výšky prihlásenej peňažnej pohľadávky. Vychádzal a následne vyvodil túto výšku len z vyúčtovania odplaty žalobcom, ktorej správnosť nebola predmetom dokazovania.

Bez objasnenia a odôvodnenia žalovaným vytknutých dôvodov v napadnutom rozhodnutí súd prvého stupňa obmedzil žalovaného v jeho práve na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku vo vzťahu k zákonom vymedzeným odvolacím

dôvodom, v dôsledku čoho mu odňal možnosť konať pred súdom. Uvedené rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne. Bez náležitého odôvodnenia neumožňuje odvolaciemu súdu posúdiť správnosť postupu súdu prvého stupňa pri vydaní predmetného rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 3 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K odvolaciemu dôvodu žalovaného o spôsobe prihlásenia peňažnej pohľadávky v konkurznom konaní prihláškou z 15. novembra 2004 odvolací súd poznamenáva, že uvedenie adresáta úpadcu na prihláške nie je závadou podanej prihlášky, pretože v texte je adresát uvedený (prihlásenie peňažnej sumy 8 501 310 Sk u správcu konkurznej podstaty). Navyiac prihláška bola prevzatá konkurzným súdom, ktorý súd ju nepochybne odovzdal žalovanému.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Pokiaľ ide v odvolaní žalovaným namietanú náhradu trov konania v tzv. incidenčných sporoch, odvolací súd poznamenáva, že i keď v konkurznom konaní z uspokojenia sú vylúčené trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účasťou v konaniach súvisiacich s konkurzom (§ 33 ods. 1 písm. a/ zákona o konkurze a vyrovnaní), tak súčasne ustanovenie § 142 a nasl. O. s. p. účastníkovi umožňuje, aby súd náhradu trov konania priznal, ak to účastník uplatnil a sú na to splnené zákonné podmienky. Je nepochybné, že na náhradu trov konania majú právo obaja účastníci konania. Vylúčenie náhrady trov konania voči správcovi konkurznej podstaty, by znamenalo obmedzenie práv tohto účastníka a súčasne nerovnaké postavenie účastníkov v konaní.

Krajský súd uznesením z 12. mája 2008, č. k. 5 Cbi 82/05-200 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 10 000 Sk podľa položky č. 2 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie (č. l. 210 spisu). Namietal, že podľa § 4 ods. 2 písm. m/ zákona o súdnych poplatkoch je od platenia súdneho poplatku

oslobodený. Preto žiadal, aby odvolací súd zrušil poplatkovú povinnosť uloženú predmetným uznesením.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal odvolanie žalovaného v zmysle § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že jeho odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Podľa § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení platnom v čase podania odvolania (9. mája 2008) od poplatku je oslobodený správca podľa osobitného predpisu. Citovaný zákon za osobitný predpis označuje zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

V prejednávanej veci uplatnený návrh žalobcu voči žalovanému vyplýva z konkurzného konania začatého a prebiehajúceho podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Žalovaný bol ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty podľa zákona o konkurze a vyrovnaní. Pretože od platenia súdneho poplatku sú oslobodení len správcovia ustanovení do funkcie podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v prejednávanej veci žalovaný od poplatkovej povinnosti nie je oslobodený.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie z 12. mája 2008, č. k. 5 Cbi 82/05-200 podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 9. decembra 2009

**JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažičková